

DB-109

December-2018

M.Com., Sem.-I**402 : Business Management**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
 (2) જમણી બાજુના આંકડાના પ્રશ્નોના ગુણ સૂચવે છે.
 (3) પ્રશ્નોના ક્રમ (એ-બી) ને બદલો નહીં તેમજ અનુક્રમે લખો.
 (4) જ્યાં પણ જરૂરી હોય ત્યાં આકૃતિ દોરો.
1. (A) સંચાલન શબ્દની વ્યાખ્યા આપી, તેના વિવિધ અભિગમોની ચર્ચા કરો અને સંચાલનનો વૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંત સવિસ્તાર સમજાવો. 14
- અથવા**
- (1) નીતિ શબ્દ સમજાવો અને નૈતિક વ્યવસાય વર્તનને અસર કરતાં પરિબળો વિશે લખો. 7
 (2) બહુસાંસ્કૃતિકવાદ એટલે શું ? વ્યવસ્થાતંત્રીય સંસ્કૃતિના નિર્ણાયક પરિબળો અને પરિમાણો વિશે લખો. 7
- (B) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 4
- (1) ગુણવત્તા પ્રમાણપત્ર
 (2) સમય અને ગતિ અભ્યાસ
 (3) છ સિગ્મા
 (4) પ્રયોગમૂલક અભિગમ
 (5) આર્ટિકલ્સ
 (6) PDCA
2. (A) વ્યવસ્થાતંત્રીય બદલાવ-ખ્યાલ સમજાવો. વ્યવસ્થાતંત્રીય બદલાવને અવરોધ કરતા કારણો આપો અને તેને અવરોધતા પરિબળોને દૂર કરવાની પદ્ધતિ વિશે લખો. 14
- અથવા**
- (1) વ્યૂહાત્મક સંચાલનની વ્યાખ્યા આપો. વ્યૂહરચનાની રચના અને વ્યૂહરચના અમલીકરણ વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. 7
 (2) સોંપણીની પ્રક્રિયા સમજાવો. અસરકારક સોંપણીના સિદ્ધાંતો દર્શાવો. 7

- (B) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 4
- (1) પ્રોગ્રામ કરેલ નિર્ણય
 - (2) મોટે કાર્લો પદ્ધતિ
 - (3) SBU
 - (4) સ્કેલરનો નિયમ
 - (5) શ્રેણિક વ્યવસ્થાતંત્ર
 - (6) કંપની શાસન (કોર્પોરેટ ગવર્નન્સ)
3. (A) અભિપ્રેરણની વ્યાખ્યા આપો. અભિપ્રેરણના વિવિધ સિદ્ધાંતોનું વર્ગીકરણ સમજાવો અને માસ્લો તેમજ હેર્જબેર્ગના સિદ્ધાંતોનું તુલનાત્મક વિશ્લેષણ કરો. 14
- અથવા**
- (1) જૂથ અને ટુકડી એટલે શું ? ટુકડીના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 7
 - (2) સંચાર શબ્દ સમજાવો. સંચારની પ્રક્રિયા અને અસરકારક સંચારને અવરોધતાં પરિબલોની ચર્ચા કરો. 7
- (B) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) આત્મસિદ્ધિની જરૂરિયાત
 - (2) પૂરક કૌશલ્ય
 - (3) સ્વયં સંચાલિત ટીમ
 - (4) અસ્પષ્ટ ધારણાં
 - (5) આરોગ્યાત્મક પરિબલો
4. (A) અંકુશ શબ્દની વ્યાખ્યા આપો. એકમમાં અસરકારક અંકુશ માટેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
- (1) વિવિધ પ્રકારની કાર્યકારી યોજનાઓ વિશે લખો. 7
 - (2) એમઆઈએસ એટલે શું ? વ્યાખ્યા આપી, વિવિધ પ્રકારની માહિતી (ઈન્ફોર્મેશન) સિસ્ટમની ચર્ચા કરો. 7
- (B) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) MIS
 - (2) TPS
 - (3) સિસ્ટમ ડિઝાઈન
 - (4) નિષ્ણાત પદ્ધતિ
 - (5) EIS

Seat No. : _____

DB-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

402 : Business Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) All Questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate marks of the questions.

(3) Do not change the sequence (A-B) of the questions.

(4) Draw figures wherever necessary.

1. (A) Define term Management. Discuss various approaches to Management and explain in detail Principles of Scientific Management. **14**

OR

(1) Explain terms Ethics and state factors affecting Ethical Business Behaviour. **7**

(2) Explain term Multiculturalism and discuss determinants and dimensions of Organizational Culture. **7**

(B) Explain the following terms in **one** or **two** lines : (Any **four**) **4**

(1) Quality Certification

(2) Time and Motion Study

(3) Six Sigma

(4) Empirical Approach

(5) Artifacts

(6) PDCA

2. (A) Explain the Concept of Organizational Change and reasons to resist organizational change. State techniques to overcome resistance to change. **14**

OR

(1) Define term Strategic Management. Explain relationship of Strategy Formulation and Strategy Implementation. **7**

(2) Explain Delegation Process and Principles of Effective Delegation. **7**

- (B) Explain the following terms in **one** or two **lines** : (Any **four**) 4
- (1) Programmed Decisions
 - (2) Monte Carlo Method
 - (3) SBU
 - (4) Scalar Principle
 - (5) Matrix Organization
 - (6) Corporate Governance
3. (A) Define term Motivation. State Classification of Motivation theories and explain Comparative evaluation of Maslow's and Herzberg's theory. 14
- OR**
- (1) Explain terms Groups and Teams. Discuss types of Teams. 7
 - (2) Explain term Communication. Discuss Communication process and Barriers to effective communication. 7
- (B) Explain the following terms in **one** or **two** lines : (Any **three**) 3
- (1) Self-Actualization need.
 - (2) Complementary Skills
 - (3) Self-Managing Teams
 - (4) Unclarified Assumption
 - (5) Hygienic Factors
4. (A) Define term Control. Discuss Guiding Principles for effective control in organizations. 14
- OR**
- (1) State various types of Operational Plans. 7
 - (2) Define term MIS. Discuss types of Information Systems. 7
- (B) Explain the following terms in **one** or **two** lines : (Any **three**) 3
- (1) MIS
 - (2) TPS
 - (3) System Design
 - (4) Expert Systems
 - (5) EIS
-

DB-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

402 : Financial Management (Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) (1) નાણાકીય નિર્ણયોના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. 7
(2) નાણાકીય મેનેજરની ભૂમિકા વિગતવાર સમજાવો. 7

અથવા

- (1) પેટીના સંપત્તિ મહત્તમીકરણના ધ્યેયને સમજાવો.
(2) નાણાકીય સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.
- (B) નીચેના જવાબ લખો : 4
(1) નફાના મહત્તમીકરણના રૂઢિગત અભિગમની મર્યાદાઓની યાદી લખો.
(2) નાણાકીય સંચાલનના ઉદ્ભવના તબક્કાઓની યાદી લખો.
(3) ત્રણ નાણાકીય નિર્ણયો જણાવો.
(4) નાણાકીય સંચાલનની વ્યાખ્યા આપો.

2. (A) (1) નાણાંનું સમય મૂલ્ય એટલે શું ? વર્તમાન મૂલ્ય અને ભવિષ્ય મૂલ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. 7
(2) જોખમ અને વળતરનો ખ્યાલ સમજાવો. 7

અથવા

- (1) બોન્ડ એટલે શું ? બોન્ડના વિવિધ પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત જણાવો.
(2) વળતર એટલે શું ? વળતર માપણીની પદ્ધતિઓ સમજાવો.

(B) નીચેના જવાબ લખો :

4

- (1) જોખમ માપણીની પદ્ધતિઓ જણાવો.
- (2) ઝીરો કૂપન બોન્ડ એટલે શું ?
- (3) પ્રમાણિત વિચલન એટલે શું ?
- (4) ચક્રવૃદ્ધિ મૂલ્ય એટલે શું ?

3. (A) બે પ્રોજેક્ટ X અને Y છે. પ્રોજેક્ટ X માટે ₹ 26,000 અને પ્રોજેક્ટ Y માટે ₹ 38,000ના રોકાણની જરૂરિયાત છે. મૂડી પડતર 12% છે. નીચેની માહિતી આપેલ છે :

14

વર્ષ	રોકડ પ્રવાહ (₹)		1 રૂપિયાનું 12% ના દરે વર્તમાનમૂલ્ય
	પ્રોજેક્ટ-X	પ્રોજેક્ટ-Y	
1.	9,000	8,000	0.893
2.	7,000	10,000	0.797
3.	6,000	12,000	0.712
4.	5,000	14,000	0.636
5.	4,000	8,000	0.567
6.	4,000	2,000	0.507
7.	3,000	16,000	0.452
8.	3,000	—	0.404
9.	3,000	—	0.361
10.	3,000	—	0.322

કયા પ્રોજેક્ટનો સ્વીકાર કરવો જોઈએ તે જણાવો.

અથવા

- (1) કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાતના નિર્ણાયક પરિબલોની ચર્ચા કરો.
- (2) મૂડી બજેટીંગની આંતરિક વળતરના દરની પદ્ધતિ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

7

7

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

3

- (1) ચોખ્ખી કાર્યશીલ મૂડી એટલે
- (a) કુલ ચાલુ મિલકતો
- (b) ચાલુ મિલકતો બાદ ચાલુ દેવાં
- (c) કુલ મિલકતો બાદ સ્થિર મિલકતો
- (d) આ પૈકી કોઈ નહિ
- (2) જેમ વટાવનો દર વધુ તેમ ભવિષ્યના રોકડ પ્રવાહનું મૂલ્ય _____
- (a) ઓછું
- (b) વધુ
- (c) સ્થિર
- (d) ઝડપી
- (3) કાર્યશીલ મૂડી બીજા કયા નામથી ઓળખાય છે ?
- (a) સ્થિર મૂડી
- (b) પરિવર્તનશીલ મૂડી
- (c) ફરતી મૂડી
- (d) આ પૈકી કોઈ નહિ

4. (A) (1) નીચેની માહિતી ઉપરથી કાર્યકારી, નાણાકીય અને સંયુક્ત દિવરેજની ગણતરી કરો :

7

	P	Q
પેદાશ (એકમોમાં)	2,50,000	7,50,000
સ્થિર પડતર (₹)	5,00,000	10,00,000
ચલિત પડતર એકમદીઠ (₹)	5	7.50
વેચાણ કિંમત એકમદીઠ (₹)	7.50	10
વ્યાજનો ખર્ચ (₹)	75,000	—

DB-109

7

P.T.O.

- (2) ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર એટલે શું ? ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતરનો ચોપડા કિંમત અને બજાર કિંમતનો ખ્યાલ સમજાવો.

7

અથવા

ઈષ્ટતમ મૂડી માળખું એટલે શું ? ચોખ્ખી કામગીરી આવક અને ચોખ્ખી આવકનો મૂડી માળખાનો અભિગમ સમજાવો.

14

- (B) નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો :

3

- (1) સામાન્ય રીતે, ડિબેન્ચરની પડતર ઈક્વિટીની પડતર કરતાં ઓછી હોય છે.
- (2) કાર્યકારી લિવરેજની ગણતરી કરતી વખતે પ્રેફરન્સ શેરમૂડી પરના ડિવિડન્ડને અવગણવામાં આવે છે.
- (3) ડિવિડન્ડની વહેંચણીમાં માત્ર વહેંચણીપાત્ર નફાનો જ ઉપયોગ થઈ શકે છે.

DB-109

December-2018

M.Com., Sem.-I

402 : Financial Management (Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) (i) Explain various types of financial decisions. 7
(ii) Explain in detail role of financial manager. 7

OR

- (i) Explain wealth maximization objective of the firm.
(ii) Explain scope of financial management.
- (b) Answer the following : 4
(1) List out the limitations of traditional approach of profit maximization.
(2) List out stages of evolution of financial management.
(3) State three financial decisions.
(4) Define financial management.

2. (a) (i) What is time value of money ? Explain present value and future value with example. 7
(ii) Explain the concept of risk and return. 7

OR

- (i) What is bond ? State various types of bonds giving suitable examples.
(ii) What is Return ? Discuss methods used to measure return.
- (b) Answer the following : 4
(1) State methods of measuring risk.
(2) What is zero coupon bond ?
(3) What is standard deviation ?
(4) What is compound value ?

3. (a) There are two projects X and Y. X requires an investment of ₹ 26,000 while Y requires an investment of ₹ 38,000. The cost of capital is 12%. Following information is available :

14

Year	Cash Flow (₹)		Present value of Re. 1 at 12%
	Project – X	Project – Y	
1	9,000	8,000	0.893
2	7,000	10,000	0.797
3	6,000	12,000	0.712
4	5,000	14,000	0.636
5	4,000	8,000	0.567
6	4,000	2,000	0.507
7	3,000	16,000	0.452
8	3,000	–	0.404
9	3,000	–	0.361
10	3,000	–	0.322

You are required to state which project should be accepted ?

OR

- (i) Discuss determinants of working capital requirement. 7
- (ii) Explain Internal Rate of Return method of capital budgeting with example. 7
- (b) Choose the correct option : 3
- (1) Net working capital is _____
- (a) Total Current Assets
- (b) Current Assets less Current Liabilities
- (c) Total Assets less Fixed Assets
- (d) None of above
- (2) Higher the discount rate, _____ the present value of future cash flow.
- (a) Lower (b) Higher
- (c) Fixed (d) Speedy
- (3) Working capital is also known as _____
- (a) Fixed Capital (b) Fluctuating Capital
- (c) Circulating Capital (d) None of above

4. (a) (i) Calculate the degree of operating, financial and combined leverage from the following information : 7

	P	Q
Output (units)	2,50,000	7,50,000
Fixed Cost (₹)	5,00,000	10,00,000
Variable Cost per unit (₹)	5	7.50
Selling price per unit (₹)	7.50	10
Interest Expenses (₹)	75,000	–

- (ii) What is Weighted Average Cost of Capital (WACC) ? Explain book value and market value approach of WACC. 7

OR

What is optimum capital structure ? Explain net operating income approach and net income approach of capital structure. 14

- (b) State whether following statements are true or false : 3
- (1) Generally cost of debenture is less than cost of equity.
 - (2) Dividend on preference share capital is ignored while calculating operating leverage.
 - (3) Only divisible profit can be used to distribute dividend.
-

@geniusgurujii